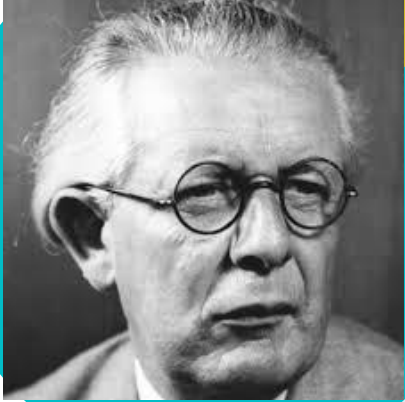

Inteligencija – razvojni pristup

Žan Pijaže

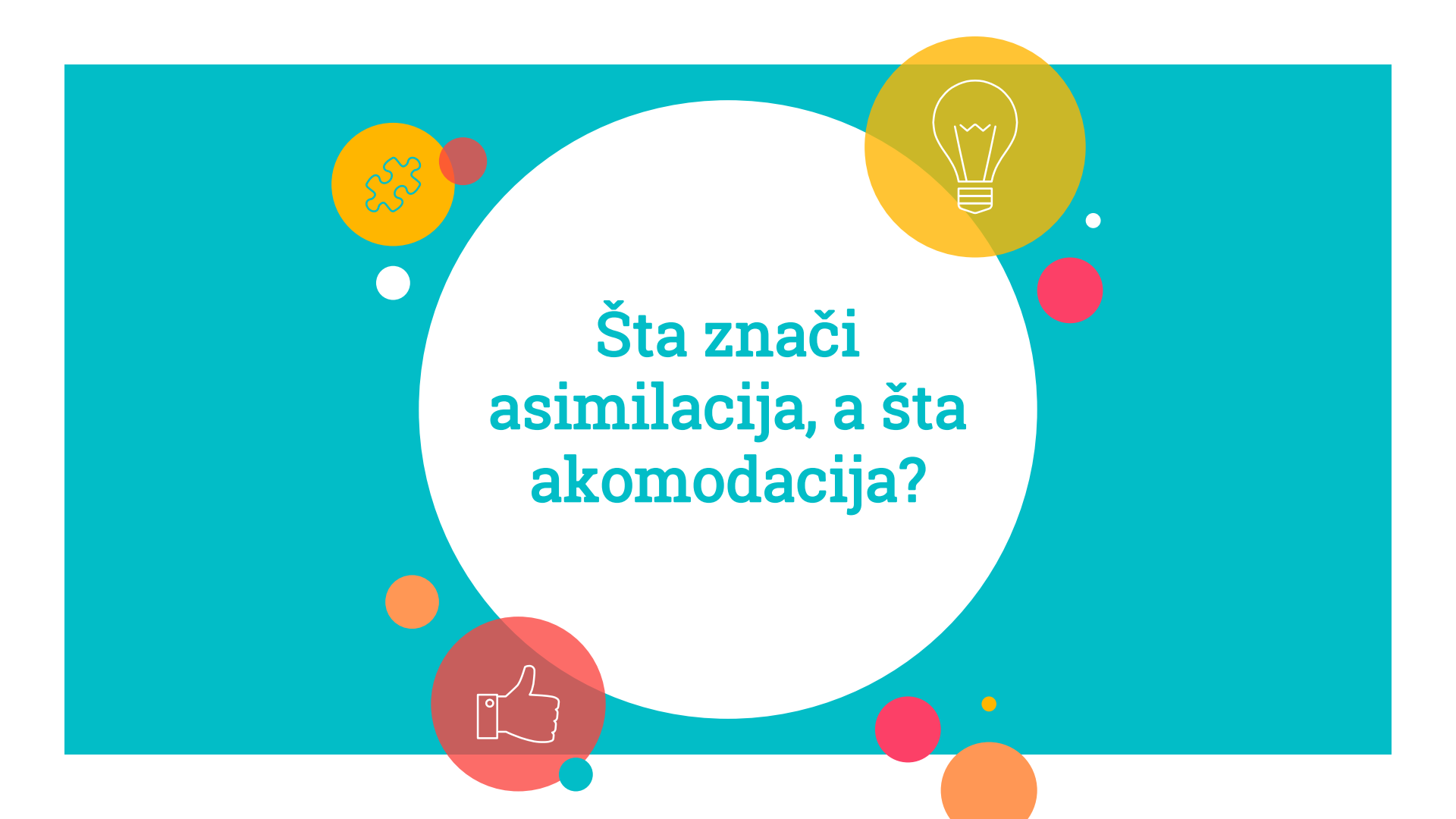
- Rođen 1896. u Švajcarskoj
- Studirao je psihologiju
- Saradivao sa Blojlerom, a zatim stiže na Sorbonu kod dr Binea i dr Simona (konstruktori prvog testa za ispitivanje inteligencije kod dece)
- Njegov metod razgovora sa decom proizašao u metodu kliničkog razgovora
- Postaje poznat u svetu pre svoje 30-e godine

- Psihički razvoj za Žana Pijažea predstavlja **kretanje ka ravnoteži** i sa tog aspekta posmatra i mentalni, odnosno intelektualni razvoj, poredeći ga sa građenjem zgrade koja sa svakim sledećim spratom postaje sve stabilnija.
- Za njega je **inteligencija vid prilagodavanja** organizma okolini, ali jedan **aktivni vid** kojim živo biće menja svoj okolinu, istovremeno menjajući i sebe.
- Prvi znaci inteligencije se javljaju krajem prve godine.
- Do druge godine – senzomotorna inteligencija
- Ključni mehanizmi koji su u osnovi razvoja inteligencije su: **adaptacija (asimilacija i akomodacija) i organizacija.**
- Teorija stadijuma

**Šta znači
asimilacija, a šta
akomodacija?**

- *Asimilacija* – mehanizam menjanja stvari iz okoline tako da odgovaraju nama, našoj vlastitoj strukturi.
- *Akomodacija* – prilagodžavanje organizma spoljašnjim stvarima.
- *Adaptacija* - odnos ravnoteže između asimilacije i akomodacije.

Intelektualni razvoj se odvija kroz
nekoliko kvalitativno različitih stupnjeva

**Senzomotorni period
(0-2)**

**Predoperacionalni
period (2-7)**

**Period konkretnih
operacija (7-11)**

**Period formalnih
operacija (12-)**

FAZA SENZOMOTORNE INTELIGENCIJE (0-2 GODINE)

- ✓ Senzomotorna faza traje od rođenja do oko dve godine starosti. U ovoj fazi deca poznaju svet, pre svega kroz čula i motoričke pokrete. Učeći da su predmeti odvojeni i jasni entiteti i da imaju postojanje sopstvenog izvan individualne percepcije, deca su tada u stanju da prilažu imena i reči uz predmete.
- ✓ uspostavljanje **opažajne postojanosti** (dete je u stanju da prepozna predmete relativno nezavisno od udaljenosti, ugla posmatranja i osvetljenja) predmeta predstavlja vrhunac senzomotornog razvoja

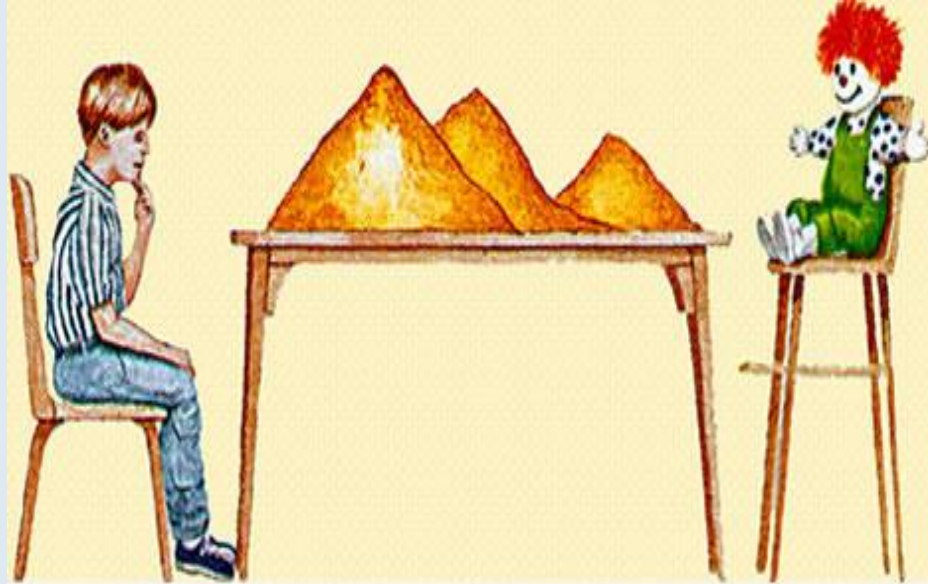
- Dete u početku sve dovodi u vezu sa sopstvenim telom.
„Dete izjednačava deo svog sveta sa sisanjem do te mere da bi se njegovo početno ponašanje moglo najbolje opisati ako se kaže da je za dete svet zapravo **STVARNOST KOJU TREBA SISATI!**“
- Na ovom uzrastu, suočena sa novim predmetom, beba ga uzastopce uključuje u svaku svoju akcionu šemu (siše ga, baca ga, ljulja ga) ne bi li videla kako predmet funkcioniše. Beba nastoji da upozna predmet **UPOTREBLJAVAJUĆI GA!**
- Četiri osnovna procesa obeležavaju ovu intelektualnu revoluciju: **obrazovanje kategorije objekta, prostora, uzročnosti i vremena.**
- **Na prelasku iz senzomotorne faze ka preoperacionalnoj fazi imamo pojavu da deca RAZDVAJAJU OZNAKE OD ONOG ŠTO ONE OZNAČAVAJU.**
(primer – autići i trka)

PREDOPERACIONALNI PERIOD (2-7 GODINA)

- ✓ Preoperacionalna faza traje od dve do sedam godina starosti i karakteriše je razvoj jezika i pojava simboličkih predstava. U ovoj fazi, deca uče kroz igru, ali se još uvek bore sa logikom i uzimaju tačku gledišta drugih ljudi.
- ✓ Nivo egocentričnog mišljenja (dete misli da svi misle ono što ono misli) test tri planine
- ✓ Nedostatak logike nadoknađuju **mehanizmom intuicije**

Test tri planine

Piaget's "3 mountains" egocentrism test:

"Draw how the mountains would look from the doll's point of view."

Preoperacionalni stadijum (PO)
karakteriše **egocentrizam**,
intuicija i **specifični oblici**
dečjeg shvatanja i **objašnjenja**
pojava.

Nesposobnost da zamisle stvari kako izgledaju kada se posmatraju iz različitih uglova

Levo i desno ne shvataju kao relativne već kao apsolutne pojmove (*oko 4., 5. godine deca će znati da pokažu svoju desnu i levu ruku, a tek oko 7-8 godine da se desna ruka osobe koja sedi naspram njega nalazi naspram njegove leve*).

Ponašanje u pravilima sa igrama:
PO deca igraju svako za sebe ne
obraćajući pažnju na pravila
suigrača. Može se desiti da nakon
završetka igre svako misli da je
baš on pobedio.

Odbijaju da dele igračke sa
drugom decom
(staviti etiketu sa dečjim imenom
na igračku)

Intuicija

○ Pr.1: dete od 4-5 godina pravi niz od crvenih žetona, ne vodeći računa o broju elemenata niti o uspostavljanju korespondencije 1:1 – primitivni oblik intuicije: procenjivanje količine jedino preko zauzetog prostora.

○ ○ ○ ○ ○

● ● ● ● ● ● ● ●

Intuicija

- Pr. 2: dete od 5-6 godina uspostavlja korespodenciju 1:1, na osnovu toga zaključuje o količini, ali ...

Intuicija

○Pr. 3: ali... Ako pomerimo crvene žetone malo udesno dete kaže da nisu jednake i da duži red ima više žetona → jednakost se ne odražava logičkom korespondencijom već samo vizuelnom

○ ○ ○ ○ ○

● ● ● ● ●

Jednakost se ne odražava logičkom korespondencijom već samo VIZUELNOM!!!

Egocentrizam dečje misli - ireverzibilnost

○ Dečje mišljenje uvek ide u jednom smeru - u pravcu u kome se akcija odigrala u stvarnom životu, ne može da zamisli kako bi bilo kada bi se akcija obrnula i kada bi smo se vratili na početak.

○ Primer:

Da li imaš brata, I on odgovori: Imam

Kako se zove tvoj brat? – Srđan

Da li Srđan ima brata? – Nema

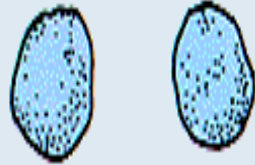

PERIOD KONKRETNIH OPERACIJA (7-11 GODINA)

- ✓ Faza konkretnih operacija traje od dobi od sedam do oko jedanaest godina. U ovoj fazi pojavljuje se logična misao, ali deca se još uvek bore sa apstraktnim i teorijskim mišljenjem. Deca takođe postaju manje egocentrična i počinju da razmišljaju o tome kako drugi ljudi misle i osećaju.
- ✓ Saradnja u igri
- ✓ **Konzervacija** je ključni pojam za razlikovanje dečjeg mišljenja, pre i posle sedme godine!
- ✓ Eksperiment sa glinenom lopticom

1. Conservation of mass

The experimenter presents two balls of clay.

The experimenter rolls one ball into a "sausage" and asks the child whether they still contain the same amount of clay.

Moralno rasuđivanje

OBJEKTIVNA ODGOVORNOST

- Deca mlađa od 7. godina odgovornost većinom shvataju kao **objektivnu**, a starija od 9. godina kao **subjektivnu**.
- Dete svojom nespretnošću često izaziva gnev i grdnju odraslih. U nekim slučajevima nespretnost je posledica nemarnosti i neposlušnosti. Pijaže je dovodio decu u situaciju da uporede u pričama postupke sa **dve vrste nespretnosti**. Jedna je slučajna ili čak posledica akta dobročinstva, ali kojom se čini znatna materijalna šteta. Druga nespretnost izaziva neznatnu štetu, ali je motivisana rđavom namerom.

PERIOD FORMALNIH OPERACIJA (12-)

- ✓ Faza formalnih operacija počinje od dvanaeste, a deca postaju mnogo veštija i razvija se apstraktna misao i dedukcija (zaključivanje koje ide od opšteg ka pojedinačnom). U ovoj fazi, ona postaju sposobna da vide više potencijalnih rešenja za probleme i da više naučno razmišljaju o svetu koji ih okružuje.
- ✓ RAZVOJ SPOSOBNOSTI SHVATANJA TEČE **OD KONKRETNOG KA APSTRAKTNOM** U JASNO ODREĐENOM RAZVOJNOM NIZU.

PROCES DIFERENCIJACIJE

Suština procesa diferencijacije je da se iz opštijih, globalnijih sposobnosti izdvajaju tokom uzrasta sve specifičnije sposobnosti.

HVALA NA
PAŽNJI!